Rok V. Nr. 54.

Ogłoszenia wszelkiego rodzaju przyjmują się za opłatą od wiersza drobnego (petit) . . . . po 8 centów za każde następne . . „ 5 „

Wychodzi w Krakowie 4 razy w tygodniu w dniu przedstawienia teatralnego.

AFISZ TEATRALNY.

Rok 1876.

Cena prenumeraty miesięcznej 50 cen. Numer pojedynczy kosztuje 5 cent.

Prenumeratę przyjmują: Administracya *Czasu*, przy ulicy Różannej Nr. 413 i Kasa Teatralna.

Kraków 20 stycznia.

W sobotę przedstawionym będzie po raz pierwszy dramat Juliana z Poradowa, uwieńczony trzecią nagrodą na konkursie dramatycznym krakowskim w z. r. „Wesele Zdobywcy“, na benefis utalentowanego artysty pana Sobiesława, który w krótkim czasie umiał sobie zjednać sympatyę publiczności; obok niego wystąpią pp. Parźnicka, Kwiatyńska, Wojnowska, Szymański, Podwyszyński, Roman, Jankowski i t. d. Niewątpliwie teatr będzie pełny.

* * *

W przyszłym tygodniu przedstawionym będzie dramat Borniera: „Córka Rolanda“, w przekładzie p. Siemieńskiego, na benefis p. Hoffmann.

* * *

Operetka nasza wznowi niezadługo „Orfeusza w piekle.“

* * *

W tym jeszcze sezonie przedstawionym będzie na naszej scenie dramat przełożony z francuskiego dla sceny krakowskiej p. t.: „Pomyłka kryminalna“.

* * *

Przypominamy pp. autorom, że termin konkursu dramatycznego krakowskiego do nadsyłania utworów, kończy się z dniem 15 lutego b. r.

TEATRA POLSKIE.

Warszawa. Opera włoska przygotowuje się obecnie na przedstawienia opery Karola Gomera „Guaranna“. Artyści opery polskiej uczą się opery Halevy'ego „Błyskawica“ (L'eclair).

Lwów. Dyrekcya tamtejszego teatru wystawi komedyą p. Zygmunta Sarneckiego „Febris aurea“.

Prowincya. Wkrótce w teatrze płockim przedstawioną będzie nowa opera w 2 aktach oryginalnie napisana p. t.: „Paziowie króla Henryka.

Kielce. Najlepsza artystka teatru prowincyonalnego bawiącego w Kielcach p. Marzello, wystąpiła z tego towarzystwa. Na miejsce jej zaangażował p. Krauze p. Bobrowską, b. artystkę teatru krakowskiego.

Wiadomości artystyczne.

Najstarszym z dzienników wychodzących obecnie na świecie, jest organ rządu chińskiego „Gazeta pekińska państwowa“ czyli „Wiadomości ze stolicy Chin“. Sprawdzono niedawno, że dziennik ten wychodzi od roku 741 a zatem lat 1135. Kilkadziesiąt egzemplarzy sędziwego dziennika dochodzi do Europy.

W tureckim teatrze „Peva“ mają grać tragedyą Szyllera „Intryga i Miłość“.

W Kielcach daje koncert pani Macharzyńska, była śpiewaczka teatru poznańskiego.

W teatrze del Verne w Medyolanie, wystawiono niedawno nową operę kompozytora kremońskiego Podesta, pod tytułem: „Małżeństwo za rzeczypospolitej“, która zarówno publiczności jak i krytykom bardzo się podobała. Za temat do uwertury kompozytor użył Marsyliankę.

TEATRA W POLSCE

przez **Estreichera.**

LWÓW.

(Ciąg dalszy).

Dzieje sceny lwowskiej od r. 1848—1850, wyczytujemy w dwóch korespondencyach dokładnych do Czasu 1850 r. N. 263 i 269 listopad, a dociągnięte do r. 1853 znajdujemy w dodatku do „Gazety Warszawskiej“ 1853 N. 94 i 173 przez K. W pismach Rozumiłowskiego 1856 r. wydanych, na str. 205 do 220 jest wiadomość o scenie za Kamińskiego. Kłosy r. 1873 N. 423—6, mają artykuł o teatrze lwowskim. Na tem kończą się zapasy, podające ogólny pogląd na ten przedmiot. Zaprawdę zbyt niedostateczne i niedokładne, nie mogą służyć ani za światełko przewodnie w rozprzędzaniu całej tkaniny, ani też za jedyny materyał.

Dlatego szukać go musimy staranniej i gdzieindziej. Odleglejsze więc źródła, choć niemniej pożyteczne mamy w rocznikach teatru polskiego wydawanych od r. 1814—1817. Lata dalsze od 1818—1822 przerwane, uzupełnił Franc. Xaw. Błotnicki, tłumacz około czterdziestu sztuk teatralnych, który wydał r. 1822. Rocznik teatru polskiego we Lwowie od 1 stycznia 1822 do 1 stycznia 1823 r. z wyszczególnieniem nowych dzieł dramatycznych, granych w latach 1818—1821 w 16ce stron. 104 z nutami. Rozumiłowskiego G. Roczniki teatru lwowskiego lata 1846 i 1847. Rocznik Emila Baczyńskiego suflera, wydany we Lwowie na r. 1854 Rocznik teatralny na r. 1852 wydany przez Ludw. Krawieckiego, suflera w 8ce str. 23 druk Poremby, z ryc. teatr. lwow. Rocznik teatralny na r. 1855 wydał Franciszek Włodarski sufler sceny pols. we Lwowie, Lwów druk Poremby 1854 w 8ce str. 16. Rocznik teatru lwowskiego na r. 1862. Sprawozdanie Dyr. teatru lwows. za lata 1864 do 1869. Lwów 1869 r.

W Tygodniku literackim Poznań r. 1842 N. 50 i 52, w artykule: Uwagi ogólne nad literaturą w Galicyi, wystawiono koleje sceny ze względu na nieprzychylne onejże żywioły. Orędownik r. 1845 N. 1 rzuca szkicę powierzchowną upadku sceny w r. 1844.

Wreszcie Nra 90, 93, 98, 107 „Czasu“ z r. 1854 podają obraz niedokładny sceny w latach 1853 i 1854 za Chełchowskiego.

Teraz co do dzienników miejscowych lwowskich. Te ograniczają się do pobieżnych recenzyj. Rozpoczęły się one od r. 1818 w pamiętniku Lwowskim Chłędowskiego (o teatrze lwowskim we Lwowie T. IV. Nr 10), tudzież w pamiętn. z r. 1819), który w dwunastu poszytach dziennika, obszernie każde z osobna widowisko krytyce poddawał.

„Rozmaitości lwowskie“ zwróciły uwagę na teatr, dopiero później, ale nie mają zasługi co do zajmowania się teatrem na seryo.

„Gazeta lwowska“ nie wiele troszczyła się o teatr. Atoli przynajmniej wiernie zapisywała tytuły sztuk granych, dlatego pod tym względem możnaby najdokładniejszy zebrać dziennik widowisk we Lwowie taki, jaki ułożyłem dla sceny krakowskiej. Nie zachowywała u nas i tego nawet „Gazeta krakowska“, dlatego pisanie dziejów teatru naszego nasuwało mi pod tym względem większe trudności. W „Gazecie lwowskiej“ jednak dopiero około roku 1842, natrafiamy na troskliwsze interesowanie się widowiskami publicznemi.

W r. 1842 Nra 37, 175, 177 i inne, zapełnia p. D(..........) rozumowanemi artykułami o scenie, między którymi odznacza się ocena Żywych i umarłych Korzeniowskiego, tudzież Słowo o monopolu ról, (str. 241—697).

W r. 1843 występuje tenże recenzent i inni, a w Nrach 5, 37, 69, 71, 147, 149, znajdujemy oceny gry aktorów i sztuk oryginalnych jakoto: Żywi i umarli, Anglik na Podlasiu (Karsnickiego), Stasio Szajnochy, Żydzi, Rej z Nagłowic (Majeranowskiego).

Rok 1844. Nr 3, 74, 78, mieści recenzye przez K. Szajnochę podaje rozbiory sztuk: Fabrykant, Karpaccy Górale, Panna Mężatka, Okno na pierwszem piętrze.

Rok 1845 Nra 24, 38, 41, 60, 63, 82, 146 rozbiera: Wiśliczanki, Zbydowscy, Zaręczyny aktorki, Wiesław czyli obraz ludu nadwiślańskiego, Mąż i artysta, Stacya pocztowa, Emilia Galotti.

Rok 1846. Nra 2, 5, 63 i t. p. Krytyka równie staranna, skreśla tu: Występy Pfeifra (Ramiro król Nawary, Pani kasztelanowa, Lwy i lwice). Występy Teofili Ceneckiej: (Przypadki Sieroty), Skwarczyńskiego i rozbiory nie oryginalnych dramatów n. p. Marya Joanna, Zaślubiny z rozkazu, Monadelschi. Wogóle znać w tym roku brak owej dokładności w opracowywaniu artykułów o oryginalnych sztukach, jaką cechowały się lata poprzednie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny *Anastazy Mastalski.* W drukarni „CZASU“ w Krakowie. Rządca drukarni *Józef Łakociński.*

Abonament Nr. 12. Nr. porządkowy 54.

TEATR KRAKOWSKI.

We Czwartek dnia 20 Stycznia 1876 r.

Po raz drugi

Dramat w 5 aktach z prologiem a 11 obrazach, przez Pawła Févala, przekład L. Powidaja — muzyka K. Hofmanna.

SYN DJABŁA

OBRAZY:

1) Trzech czerwonych ludzi. 2) Wspólnicy domu bankowego, Reinhold i Spółka. 3) Ucieczka z więzienia. 4) Na ulicy. 5) Kradzież. 6) Maskarada. 7) Pojedynek. 8) Tandeciarz. 9) Żyd i córka żyda. 10) Sieroty. 11) Skarb w grobowcu.

OSOBY PROLOGU:

Hrabia Günther de Bluthaupt	Pan Feliksiewicz.
Otto	Pan Szymański.
Albert	Pan Mancewicz.
Goetz	Pan Kwakiewicz.
Mojżesz Geld	Pan Podwyszyński.
Kawaler de Regnault	Pan Jankowski.
Yanosz Georggy (Węgier)	Pan Glikson.
Doktór José Mira	Pan Dyliński.
Zacheusz Nesmer	Pan Morozowicz.
Hipolit Verdier	Pan Eker.
Hans Dorn	Pan Bogucki.
Klaus	Pan Lidke.
Herman	Pan Słonarski.
Gertruda	Panna Ćwiklińska.

Służba.

Rzecz dzieje się w domu Bluthaupta w Niemczech r. 1813

OSOBY DRAMATU:

Otto	Pan Szymański.
Albert	Pan Mancewicz.
Goetz	Pan Kwakiewicz.
Baron Geldberg / Araby	Pan Podwyszyński.
Hrabia Reinhold	Pan Jankowski.
Pułkownik Yanosz Georggy	Pan Glikson.
Doktór José Mira	Pan Dyliński.
Franciszek	Pan Sobiesław.
Hans Dorn	Pan Bogucki.
Ojciec Blazius, dozorca więzienia	Pan Wojdałowicz.
Polyt (Hipolit Verdier)	Pan Eker.
Jan Regnault	Pan Roman.
Klaus	Pan Lidke.
Kanclerz senatu frankfurckiego	Pan Ładnowski
Klucznik	Pan Janusz.
Szyldwach	P. Wojciechowski.
Kelner I	Pan Recki.
Kelner II	Pan Nowak.
Sarah hrabina Reinhold	Panna Kwiatyńska.
Noemi	Panna Urbanowicz.
Gertruda	Pani Kwiecińska.
Burdowa	Panna Wojnowska.
Matka Regnault	Panna Ficzkowska.
Księżniczka	P. Krasnopolska.
Złoty pączek	P. Kwiatkowska.
Róża	Pani Siedlecka.

Dwóch woźnych senatu — Dwóch ajentów policyjnych — Dwóch stróżów więziennych — Inspektor bazaru — Kupcy — Kupczynie — Maski — Domina — Lud — Akcyonaryusze — Oficyaliści Reinholda — Służba — Żołnierze.

Rzecz dzieje się w Paryżu i Niemczech w 20 lat po prologu.

Cena miejsc zwyczajna — Początek o godzinie 7.